

Isberget på tennisbanan – berättelsen om Björn Borg

Berättelse

En ung talang från Södertälje

Björn Borg föddes den 6 juni 1956 i Stockholm och växte upp i Södertälje. När han var nio år fick han ett tennisrack i present, och därefter blev tennisen snabbt hela hans värld. Han tränade nästan varje dag, och redan som tonåring spelade han bättre än de flesta vuxna. För en pojke från en vanlig svensk familj var det en ovanlig väg, vilket gjorde att hela landet snart fick upp ögonen för honom.

Lugnet som blev ett varumärke

Borg hade en speciell teknik, eftersom han slog backhanden med båda händerna i en tid då det var ovanligt. Men det som verkligen skilde honom från andra var inte slagen, utan hans sätt att vara. Medan andra spelare skrek, bråkade med domarna och slog sönder sina racket, satt eller stod Borg helt stilla. Han visade nästan aldrig vad han kände, vare sig han vann eller förlorade en viktig boll. Journalisterna kallade honom därför "Ice Borg", och bilden av den lugne svensken spreds över hela världen.

Det är värt att fundera på vad lugnet egentligen betydde. Å ena sidan såg det ut som om ingenting kunde störa honom. Å andra sidan har Borg själv senare antytt att det kostade mycket inom honom att alltid se så lugn ut. Lugnet var alltså inte bara en gåva, utan också ett hårt arbete.

Åren på toppen

Mellan 1974 och 1981 vann Borg elva Grand Slam-titlar, vilket var fler än någon annan man hade tagit under den moderna tennisens historia fram till dess. Han vann den franska turneringen Roland-Garros sex gånger och Wimbledon i England fem gånger i rad. Att vinna Wimbledon fem år efter varandra var något ingen man hade lyckats med tidigare i modern tid. Han var dessutom rankad som världens bästa spelare i sammanlagt 109 veckor och vann 66 titlar under sin karriär.

Framgångarna fick stora följder i Sverige. Plötsligt ville många unga svenskar spela tennis, och Borg blev en förebild för en hel generation. Hans största rival var amerikanen John McEnroe, som på många sätt var hans motsats: temperamentsfull, högljudd och ofta arg. Deras Wimbledonfinal 1980 räknas än idag som en av de bästa tennismatcher som någonsin spelats.

Att sluta på toppen

Trots detta tog Borgs karriär slut tidigt. I januari 1983 meddelade han att han slutade med proffstennis, bara 26 år gammal. Han förklarade att lusten och glädjen var borta, och utan dem ville han inte fortsätta. Många hade svårt att förstå beslutet, eftersom han fortfarande var ung och en av världens bästa.

Efter tenniskarriären startade Borg ett klädföretag som bär hans namn, och namnet Björn Borg är fortfarande känt i Sverige. Hans liv visar två saker på en gång. Å ena sidan kan hårt arbete och stark självkontroll föra en människa ända till toppen. Å andra sidan påminner hans tidiga beslut oss om att framgång inte är allt, och att var och en till slut måste få bestämma över sitt eget liv.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
talang	en person som är mycket bra på något, ofta från början
varumärke	något man blir känd och igenkänd för
teknik	sättet man utför något på, hur kroppen rör sig
skilde sig	var annorlunda, inte likadan som andra
antyd	säga något utan att säga det helt rakt ut
rankad	placerad på en lista efter hur bra man är
följder	det som händer som ett resultat av något
förebild	en person som andra ser upp till och vill likna
rival	en person man tävlar mot om samma sak
temperamentsfull	en som lätt blir arg eller visar starka känslor
meddela	berätta något viktigt för andra
självkontroll	förmågan att styra sina egna känslor

Läsförståelsefrågor

1. Hur beskriver texten Borgs väg in i tennisen?
 1. Han började spela först som vuxen
 2. Han tränade hårt redan som barn och blev tidigt mycket duktig
 3. Hans föräldrar tvingade honom att spela
2. Vad var ovanligt med Borgs teknik?
 1. Han slog backhanden med båda händerna
 2. Han bytte rack mellan varje boll
 3. Han spelade utan att titta på bollen
3. Vad menar texten med att lugnet “inte bara var en gåva, utan också ett hårt arbete”?
 1. Att Borg tjänade pengar på sitt lugn
 2. Att det krävde stor ansträngning att alltid verka lugn
 3. Att han fick lugnet av sin tränare
4. Hur skilde sig John McEnroe från Borg?
 1. McEnroe var lugnare än Borg
 2. McEnroe var temperamentsfull och högljudd
 3. McEnroe slutade också spela tidigt
5. Varför slutade Borg med proffstennis?
 1. Han blev skadad och kunde inte spela mer
 2. Han kände att lusten och glädjen var borta
 3. Han var för gammal för att fortsätta
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Borg vann Wimbledon fem år i rad.
 2. Borg slutade spela proffstennis när han var 30 år.
 3. Borg tyckte att det var lätt att alltid se lugn ut.
 4. Borg startade ett klädföretag efter karriären.
7. Förklara med egna ord varför många hade svårt att förstå Borgs beslut att sluta.
8. Vad fick Borgs framgångar för följder i Sverige?
9. Texten säger att Borgs liv “visar två saker på en gång”. Vilka två saker menas, enligt sista stycket?
10. Varför tror du att journalisterna valde just namnet “Ice Borg”?
11. I sista stycket står det att “framgång inte är allt”. Vad tror du att texten vill att läsaren ska tänka på här?

12. Skriv en mening som sammanfattar vem Björn Borg var och varför han blev känd.

Diskussionsfrågor

- Borg blev känd för sitt lugn. Tror du att man kan träna sig till att bli lugnare, eller är det något man föds med?
- Texten säger att “framgång inte är allt”. Håller du med? Vad är viktigast i livet för dig?
- Borg slutade på toppen av sin karriär. Känner du till någon annan som har gjort ett liknande modigt val?
- En förebild kan påverka många människor. Vem har varit en viktig förebild i ditt liv, och på vilket sätt?
- **Skriv (6–8 meningar):** Beskriv en person som du ser upp till. Vem är det, vad har personen gjort, och vad har du lärt dig av honom eller henne?